

katonai kormány először tette hivatalos ünnepekké a mohamedán ünnepeket, akkor tulajdonképp egyszerűen lehetővé tette, hogy a mérleg természetes helyzetébe biljenjen. S ezzel hivatalosan is megindult a már rég esedékes válóper.

Az utcán mint a piaci legyek tapadnak az árusok a turistára. Gyakran művészien kidolgozott, különböző formájú ezüst kereszteteket árulnak. Rengeteg van, mert amikor a 18. században a nagy muzulmán betörések után az etióp uralkodóknak el kellett ismerniük, hogy a birodalom nagy részében a lakosság az iszlámhoz tartozik, egy rendeletet bocsátottak ki: biztosították a vallásszabadságot, de megtartották az etióp ortodoxiát mint államvallást, s mindenkit, aki követőjének vallotta magát, egy kis kereszt hordására köteleztek. Ez volt az első határhő. S nekem úgy tűnik, most értünk a másodikhoz.

Dr. Zichy Aladár

LEVÉL KANADÁBÓL

Szeretett Jubiláló Testvérem! Életünk legdrágább és legszentebb évfordulójához közeledünk . . . Pappszentelésünk 20 éves emléke visszavisz az Alma Materhez és a vért könnyező Szűzanya kegyoltárához, ahonnan mi tizennyolcan indultunk el 1954. június 17-én, telve az ifjú leviták tüzes lelkiületével. Néhányunkat hegyeken és tengereken túra sodort az élet vihara, másokat pedig az emberi gyengeség az Úr szőlőjéből félrerántott.

Méltatlanul, de mégis visszaemlékezni merészkedem e felséges napra. Talán most mélyebb vággyal csüngök annak a napnak felmérhetetlen kegyelmi értékén, mint 20 évvel ezelőtt. Hiszek hivatásomban és ordinációnk szentségében. Szeretném a megmaradt oltártestvérek lelkében az én húsz esztendőös kevés örömom és sok szenvedésem, hitem és kételkedésem, bűnöm és megbánásom tengeren túlon, idegen földön megérlelt gyümölcsét mementőül szétosztani: ESTOTE FIDELES!

Ha közel húszrezen vagyunk is már, akik leszórdtak az Úr követésének göröngyös útján, mégsem kívánom ezt a sajnos nagy számot mentségül felhozni, hogy purifikáljam magamat. A végső nagy lelkűség hiányzott az Úrral szemben. Napsütésben, dicsőségben, elismerésben és keresztutat nem ismerő jól kitaposott úton könnyű haladni és megmaradni. De idegenben, egyedülletben, emberi félreértésben, álmok és remények feladásában, úttalan utakon járn csak az tud, aki életfilozófiaként elfogadja az „alter Christus” misztikus valóságát. Magam is, s úgy látszik mások is vagy húszrezen nem voltunk elég erősek a végső lépést megtenni. Bárcsak a mi gyengeségünk erősségévé válna azoknak, akik még az Úton maradtak! Szeretném, ha ez a magambaszállásom megerősítené az esetleges ingadozó lábakat.

Nem mintha hiányozna az emberi boldogság. A házasesletnek is van sok öröme, habár abban sem hiányzik az állandó áldozathozatal kötelessége. Egymáshoz szokni ugyanolyan nehéz, mint a káplánnak a plébánoshoz vagy a plébánosnak a püspökhöz. Mindkettő, jót akar, de néha ellentmondó utakon. Ugyanúgy, mint a házaseslek. A kiegyensúlyozott közösségi élethez, reverendában vagy azon kívül, mindkét részről sok előzékenységre, megértésre és önmagunk elfelejtésére van szükség, hogy harmonikus egységben haladhassunk. Ezen a téren hálásnak kell lennem a Gondviselés iránt, mert kis német feleségem, Orsolya, nagyon mély és kereső lélek. Negyedik egyetemét évét kezdi filozófia- és vallástudomány-szakon. Odaadó feleség és áldozatos édesanyja három gyermekünknek.

Közel tíz éves papság után, 1963 szeptember első vasárnapján mondtam búcsút, három éves lelki küzdelem után, Ottawától északra elterülő, hegyek között fekvő kis francia plébániának. Másnap Montreal külvárosában tanítani kezdtem. Karácsonykor pedig Németországba repültem, hogy feleségül vegyem a bremerhavéni polgármester lányát. Hamarosan megkaptuk Rómából a dispensációt, a kardinális irodaigazgatóhelyettese egyháziilag megeskett bennünket. Azóta olyan mély lett a barátság, hogy ő keresztelte Ilonkát és Tamáskát, valamint az utóbbi keresztapja lett.

Január óta végre magam mögött hagyhattam a gimnáziumi tanárságot, és „humanities and philosophy” tanszéket kaptam egy angol kollégiumban. Végre civilként újra „quasi-pasztorációs” munkát végezhetek.

MANETE IN DILECTIONE MEA: qui hoc dixit, est VITA vestra!

Csánó László

(A fenti levél „utóirataként” csatoljuk azt a kis imát, amely az 1966-ban Esztergomban szentelt papok egyikétől jutott kezünkhöz. Szerk.)

Hiszem, hogy Isten nagy munkára hívott!

Hiszem, a kegyelem mindenre képessé tesz!

Hiszem, hogy Jézus nem hagy el soha!

Bízom az Egyházban!

Szeretem az embereket!

Tudom, hogy szeretet nélkül semmit sem érek!

Ellene mondok a papi kényelem minden pompájának!

Vállalom a papi élet minden szenvedését!

Akarok szent pap lenni!!

LEVELEK A MISSZIÓBÓL

Már 26 éve, hogy elhagytam hazámat, és 19. éve, hogy itt vagyok Paraguay őserdeiben. Mint fiatal pap jöttem ide, most meg mint tapasztalt ember állok az élet küzdelmeiben.

Paraguay híres volt az indián redukciókról. Ahol mi dolgozunk, a közelben több helyen állnak az összedült épületek. Óriási templommaradványok, 70 m hosszú is volt, hogy mi nem mernénk ma építeni akkorát. Az első nyomda Délamerikában az indián őserdőben állt. És a jezsuiták távozása után Paraguay megmaradt az első helyen a kontinensen. A múlt században neki volt az első vasútja, távírvonala, nehézipara, mindenki tudott írni és olvasni, mikor a szomszéd államok minderről még csak nem is álmodtak. De akkor jött több mint száz évvel ezelőtt a nagy háború három ország: Argentína, Brazília és Uruguay ellen. A férfiak 90 %-a a háborúban pusztult. A gyerekek és asszonyok háromnegyede odaveszett. Az ország pusztaság maradt. Csak most érte el a száz év előtti létszámot. Az egész országban 24 pap maradt életben, püspök nélkül, ők is öregek, rokkantak, sebesültek voltak. (Paraguay területe 404 000 km².) Utána jöttek a belső forradalmak, majd meg évekig háború Bolíviával. Ezek a nyomok, amelyeken mi járunk.

Mikor idejöttem, kezdetben egy plébánián dolgoztam. Területe 40 km-re nyúlt, kb. 30 000 emberrel. 25 kápolna, azaz lelkipásztori csomópont tartozott hozzá. Utána Alto Paranára kerültem. Itt kb. 30 000 ember 400 km-en volt elszórva. Itt 1960-ig maradtam. Ekkor választották el társaságunkban Paraguayt az argentinai tartományoktól, és engem neveztek ki prokurátornak. Ebben a munkában 1969-ig maradtam, majd egy évig újra plébános lettem.

Ha egy szegény koldusnak pár fillért adunk szeretetből, ez vallásos cselekedet. Ha a szegény népek utat, iskolát ajándékozunk, amivel sok ember élete és anyagi alapja megjavul, életszínvonalja emelkedik, az hasonlóképpen vallásos tett. A népek, az országok haladását szolgáló intézmények azért a missziók feladata is.

Paraguay mezőgazdasági ország. Mégis élelmiszerbehozatalra van szüksége. Mi lehetne hasznosabb, mint ezen a területen segíteni az embereknek? Éppen ezért már régi tervünk, hogy mezőgazdasági iskolát nyissunk. 1960-ban vettünk egy területet. 1963-ban a Misereor segítette, hogy egy épületet felépítsünk, de csak 1970-ben tudtuk az iskolát megnyitni. Jelenleg az ország legjobb iskolája. Minden évben 40 ifjút veszünk fel, de 3-400-an jelentkeznek, így aztán a legjobbakat tudjuk kiválasztani. Az iskola teljesen ingyenes, internátussal. Három évig tart a kiképzés. A városból nem veszünk fel senkit. Csak földművescsaládból. — Egy másik iskolában mezőgazdasági